

1821
ΠΡΙΝ
ΚΑΙ
ΜΕΤΑ

ΕΛΛΗΝΕΣ
ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ALPHA BANK

ΑΘΗΝΑ 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, Πρόεδρος της Δημοκρατίας	8
ΕΙΡΗΝΗ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΥ, Πρόεδρος της Δ.Ε. του Μουσείου Μπενάκη	10
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ, Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος	12
ΚΩΣΤΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ, Πρόεδρος Δ.Σ. Εθνικής Τράπεζας	14
ΒΑΣΙΛΗΣ Θ. ΡΑΠΑΝΟΣ, Πρόεδρος Δ.Σ. της ALPHA BANK	16

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΤΑΣΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ – ΜΑΡΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ, «1821 Πριν και Μετά»: Έλληνες και Ελλάδα, Επανάσταση και κράτος 19 ◊ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ, Τα χρόνια των προσδοκιών 27 ◊ ANNA ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗ – ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΣΑΡΑΦΗΣ – ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΦΕΣΤΑΣ, Τα χρόνια του Αγώνα 31 ◊ ΛΙΝΑ ΛΟΥΒΗ, Τα χρόνια της εφαρμογής 39 ◊ ΧΑΡΙΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ, 1821. Το «πριν» και το «μετά» της Ελληνικής Επανάστασης μέσα από την καλλιτεχνική έκφραση 47

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

Οθωμανική Αυτοκρατορία και διοίκηση 63 ◊ Περιηγητές στον ελλαδικό χώρο και αρχή του Φιλελληνισμού 81 ◊ Καθημερινή ζωή 97 ◊ Εμπόριο και συντεχνίες των Ελλήνων 173 ◊ Παιδεία και εκδόσεις 209 ◊ Εκκλησία και λατρεία 249 ◊ Ρωσοτουρκικός πόλεμος και Ορλωφικά 271 ◊ Ρήγας Βελεστινλής (Φεραίος) 287 ◊ Αλή πασάς, Σούλι και ευρωπαϊκές δυνάμεις στο Ιόνιο 299 ◊ Αρματολοί και κλέφτες 327 ◊ Φιλική Εταιρεία 337

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΗΡΩΕΣ

Χίλια οκτακόσια είκοσι ένα 357 ◊ Χίλια οκτακόσια είκοσι δύο 385 ◊ Χίλια οκτακόσια είκοσι τρία 407 ◊ Χίλια οκτακόσια είκοσι τέσσερα 425 ◊ Χίλια οκτακόσια είκοσι πέντε 437 ◊ Χίλια οκτακόσια είκοσι έξι 453 ◊ Χίλια οκτακόσια είκοσι επτά 471 ◊ Προσωπογραφία του 1821 495 ◊ Φιλελληνισμός 581 ◊ Ο Ιωάννης Καποδίστριας και οι απαρχές του ελληνικού κράτους 613

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ

Η άφιξη του βασιλιά Όθωνα 659 ◊ Οι βασιλείς και τα Ανάκτορα 675 ◊ Πρόσωπα και υποδομές του κράτους 709 ◊ Οικονομία, παιδεία και εκκλησία 729 ◊ Σύνταγμα και εκλογές 765 ◊ Η Μεγάλη Ιδέα 781 ◊ Εξέγερση στο Ναύπλιο και έξωση του Όθωνα 791 ◊ Ηθικές αμοιβές και το φυσικό τέλος των αγωνιστών 803 ◊ Επανάσταση, τέχνη και συμβολισμός 829 ◊ Η νέα πρωτεύουσα, οι γέφυρες με το παρελθόν και οι άλλες πόλεις 839 ◊ Τα πρόσωπα του νεαρού κράτους 979 ◊ Από τη φουστανέλα στα φράγκικα 1003 ◊ Εκλογή Γεωργίου Α΄ και Ένωση των Επτανήσων 1059 ◊ Οι νέοι βασιλείς, οι πολιτικοί και η νέα Αυλή 1077 ◊ Το φαινόμενο της ληστείας 1119 ◊ Δημόσια έργα και εκπαίδευση 1125 ◊ Αλυτρωτισμός 1147 ◊ Η λαϊκότητα και η δεύτερη ζωή της Επανάστασης 1155 ◊ Η αντοχή του «1821» στην τέχνη του εικοστού αιώνα 1171 ◊ Ισθμός της Κορίνθου: τομή στη γη, βήμα προς το μέλλον 1197 ◊ «Χαίρε, ω χαίρε Ελευθεριά» 1207

ΑΠΟ ΤΑ ΟΡΛΩΦΙΚΑ ΤΟΥ 1770 ως το ξέσπασμα της Ελληνικής Επανάστασης, από την αφύπνιση των υπόδουλων Ελλήνων ως την εξέγερσή τους, από τον πόλεμο της ανεξαρτησίας και την ολοκλήρωση του Αγώνα ως τη δημιουργία ενός νέου, ενιαίου, ελεύθερου ελληνικού κράτους, ο δρόμος προς την υλοποίηση του εθνικού οράματος υπήρξε μακρύς και δύσβατος. Σημαδεύτηκε από εξάρσεις και απογοητεύσεις, επιτυχίες και παλινδρομήσεις, λαμπερές και σκοτεινές στιγμές. Αλλά το φως κυριάρχησε στο τέλος, καταυγάζοντας το παρόν και το μέλλον μας.

Αυτή η μακρά περίοδος δημιούργησε ένα ευρύτατο φάσμα αναπαραστάσεων που διαμόρφωσαν, εν πολλοίς, τη συλλογική μας μνήμη. Συνενώνοντας τις αναφορές στην αρχαιότητα με τις δραματικές στιγμές του Αγώνα, τα φιλελληνικά αισθήματα με τη λαϊκή μυθοποίηση των πρωταγωνιστών της Επανάστασης, τα Φώτα της Δύσης και τις ευρωπαϊκές επαναστατικές διεργασίες με την απάλειψη του δουλικού φρονήματος, οι αναπαραστάσεις αυτές παρέιχαν το ιδεολογικό και αισθητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο κινήθηκαν οι προσπάθειες συγκρότησης της νέας ελληνικής εθνικής ταυτότητας.

Αλλά η έκθεση «1821 Πριν και Μετά» δεν περιορίζεται στην καλλιτεχνική έκφραση του πόθου για την ελευθερία. Φιλοξενεί, εκτός από πίνακες, χρωμολιθογραφίες και γκραβούρες, πλούσιο αρχαιακό υλικό, ιστορικά κειμήλια, αντικείμενα από τον ιδιωτικό και δημόσιο βίο των προσώπων που σφράγισαν την εποχή, συνθέτοντας έτσι μια συνεκτική οπτική αφήγηση που αναδεικνύει και ανανοηματοδοτεί τα ηρωικά στοιχεία του παρελθόντος μας. Γιορτάζει την ιδρυτική πράξη της συγκρότησης του ελληνικού κράτους παρακολουθώντας τις διαδοχικές φάσεις της διαμόρφωσης και του μετασχηματισμού του. Και τοποθετώντας την Αθήνα –από την ανακήρυξή της ως πρωτεύουσας του ελληνικού κράτους μέχρι το τέλος της βασιλείας του Γεωργίου Α΄– στο επίκεντρο της έκθεσης, προβάλλει τον ρόλο της ως «πυκνωτή» της σύγχρονης Ελλάδας.

Η Επανάσταση του 1821 είναι η κορυφαία στιγμή της νεότερης ιστορίας μας· ο επετειακός εορτασμός της βαθαίνει την ιστορική μνήμη, χαλυβδώνει τους συλλογικούς δεσμούς, συνεγείρει το εθνικό φρόνημα. Παράλληλα, προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία για έναν θαρραλέο απολογισμό όσων πετύχαμε στα διακόσια χρόνια της ανεξαρτησίας μας, αλλά και όσων απεμπολήσαμε στον βωμό κοντόφθαλμων επιδιώξεων. Επιβάλλει μια συμπεριληπτική προσέγγιση που θα τιμά τους φουστανελοφόρους αγωνιστές μαζί με τους λόγιους διαφωτιστές, τα «ματωμένα ράσα» μαζί με τους ξένους που ήρθαν να πολεμήσουν στην Ελλάδα, τους καπεταναίους μαζί με τους εμπόρους και τους Έλληνες της διασποράς, τους οραματιστές μαζί με τους ρεαλιστές. Και επιζητεί τη μετατροπή του συναισθήματος σε όχημα γνώσης, της βιωμένης συγκίνησης σε εργαλείο κατανόησης.

Η έκθεση «1821 Πριν και Μετά» ωθεί προς αυτή την κατεύθυνση. Περιδιαβαίνοντας τους χώρους της, παρακολουθούμε τη μακρά διαδρομή που διανύσαμε στη νεότερη ιστορία μας ώσπου να κατακτήσουμε το αγαθό της κοινωνικής, πολιτικής και ατομικής μας ελευθερίας. Συσχετίζοντας λέξεις και εικόνες, σύμβολα και αναπαραστάσεις, προσεγγίζουμε τις πολλές όψεις αυτού του τόσο μακρινού, αλλά και τόσο κοντινού μας κόσμου· συναισθανόμαστε το μεγαλείο της εθνικής μας αφύπνισης· συλλαμβάνουμε, μέσα από τη συγκινησιακή ένταση που προκαλούν τα εκθέματα, το νόημα του ξεσηκωμού και κατανοούμε το διαχρονικό πρόταγμα του: ομοψυχία και ενότητα, προσήλωση στον σκοπό, αποφυγή της διχόνοιας που ακυρώνει κάθε εθνική προσπάθεια. Είναι ένα κέντρισμα προς τη συλλογική μας αυτογνωσία, μια παρότρυνση να μετουσιώσουμε τα διδάγματα της ιστορίας σε ευθύνη για το παρόν και το μέλλον μας.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ
Πρόεδρος της Δημοκρατίας

1770 ————— 1821

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

*ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ
IN-BETWEEN PAGES ARE OMITTED*

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

Οι Ρωμιοί, οι ελληνόφωνοι ορθόδοξοι υπήκοοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, διατηρούν τη γλώσσα, τη θρησκεία, αλλά και τα ήθη και τα έθιμά τους. Κατοικούν στην ύπαιθρο και στις πόλεις, όπου υπάρχει ισχυρή παρουσία Οθωμανών. Καλ-

λιεργούν τη γη, ασχολούνται με την κτηνοτροφία, είναι ψαράδες και ναυτικοί. Δραστηριοποιούνται συχνά στο θαλάσσιο, αλλά και στο χερσαίο εμπόριο. Πολλοί γίνονται τεχνίτες και εργάζονται ως περιφερόμενοι μάστορες σπιτιών και γεφυριών ή στις πόλεις, σε τομείς, όπως η αργυροχοΐα και η μεταλλουργία. Ασχολούνται ακόμη με την επεξεργασία πρώτων υλών, όπως τα δέρματα.

Η καθημερινότητά τους είναι δύσκολη και οικονομικά περιορισμένη, αλλά σημαντικό ηθικό στήριγμα αποτελεί ο λαϊκός πολιτισμός που αναπτύσσουν. Η μουσική, το τραγούδι, η μαγειρική, η αρτοποιία, η ζαχαροπλαστική, η ξυλογλυπτική, η διακοσμητική μεταλλουργία και η κεραμική εκφράζουν εμπειρίες και όνειρα. Σταδιακά, διαμορφώνεται μια γόνιμη και γοητευτική αισθητική και συχνά αναπτύσσεται μια βαθιά και φυσική επικοινωνία με τον πολιτισμό των άλλων κοινοτήτων. Μια επικοινωνία που εμπνέεται από τη συνύπαρξη των ανθρώπων και οδηγεί σε έμμεση ανταλλαγή εθίμων. Μια πολιτισμική συνομιλία που υπερβαίνει θρησκείες και δόγματα και ενσωματώνει τεκμήρια από την καθημερινή ζωή των λαών της Αυτοκρατορίας, δηλαδή των Τούρκων, των Εβραίων, των Αρμενίων και άλλων.

Ανάλογα με τη γεωγραφική θέση και την ιστορική διαδρομή κάθε τμήματος του ελληνικού χώρου, ο πνευματικός πολιτισμός του ενσωματώνει ποικίλα στοιχεία των εκάστοτε κυριάρχων. Περιοχές, όπως τα Επτάνησα, που δεν γνώρισαν την οθωμανική κυριαρχία, διατηρούν έναν ιδιαίτερο πολιτισμό με ισχυρές δυτικές επιρροές.

Le Djeguerdji ou Marchand de Foies.

Άγνωστος καλλιτέχνης (τέλη 19ου-αρχές 20ού αι.) ◊ Ο Ρήγας ξεσηκώνει τους Έλληνες για την ελευθερία ◊ Λάδι σε μουσαμά, 89x66 εκ. ◊ Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. ◊ Αντίγραφο ελαιογραφικού σκίτσου από τον κύκλο έργων που φιλοτέχνησε ο Peter von Hess με θέμα τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας, 1839.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ
IN-BETWEEN PAGES ARE OMITTED

Αστερόσχημο κόσμημα κεφαλόδεσμου της Βασιλικής Κίτσου Κονταξή (1789 ή 1793-1834) ◊ Κωνσταντινούπολη, 18ος-19ος αι. ◊ Χρυσός, διαμάντια, διάμ. 4,3 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη 48855, δωρεά Sandra Harcourt ◊ Η Βασιλική Κίτσου Κονταξή ήταν η Ελληνίδα σύζυγος του Αλή πασά, γνωστή ως «Κυρά Βασιλική».

Σκουλαρίκια της Βασιλικής Κίτσου Κονταξή (1789 ή 1793-1834) ◊ Ιράν (δυναστεία Κατζάρων), 19ος αι. ◊ Επισμαλτωμένος χρυσός, μαργαριτάρια, ημιπολύτιμοι λίθοι, ύψος 8 εκ., διάμ. 2,5 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη 48852, δωρεά Sandra Harcourt.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ
IN--BETWEEN PAGES ARE OMITTED

1821 ————— 1831

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΗΡΩΕΣ

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ
IN-BETWEEN PAGES ARE OMITTED

Σφραγίδες δημοσίων Αρχών της Επανάστασης, όπως Δικαστηρίων, Υγειονομείων, Διοικητηρίων, Επαρχείων κ.ά., οι οποίες φέρουν παράσταση της Αθηνάς, του φοίνικα ή του σταυρού, ως συμβόλων ανεξαρτησίας του ελληνικού έθνους.

Σφραγίδα του Διοικητηρίου της Κω ◊ 1821 ◊ Ξύλο, ασήμι, ύψος 2,5 εκ., διάμ. 1,8 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη 5587

Σφραγίδα της Δημογεροντίας της Σκοπέλου με αναγεννώμενο φοίνικα ◊ 1821 ◊ Κράμα χαλκού, 3,3×2,9 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη 5563

Σφραγίδα του Διοικητηρίου της Ύλου με αναγεννώμενο φοίνικα ◊ 1821 ◊ Κράμα χαλκού, 3,5×3 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη 25781, δωρεά Ιουλίας και Μιμής Αράπη

Η κοινότητα των Μυτιληνίων, από τις μεγαλύτερες της Σάμου, πρωτοστάτησε μαζί με την κοινότητα του Βαθέος στην εξέγερση του νησιού, στις 14 Απριλίου 1821. Η προσωποποίηση της Ελλάδας με τα χαρακτηριστικά της θεάς Αθηνάς, η οποία παριστάνεται στον θυρεό, απαντά σε πλήθος αντικειμένων (σημαίες, σφραγίδες, παλάσκες κ.ά.) σχετικών με τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας.

Θυρεός της Δημογεροντίας των Μετυλίων (Μυτιληνίων) ♦ Σάμος, 1820-1830 ♦ Λάδι σε ξύλο, 58x39 εκ. ♦ Μουσείο Μπενάκη 25866

**ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ
IN-BETWEEN PAGES ARE OMITTED**

ИОАΝΝΑ

ΙΩ
ΧΣ
ΝΙ
ΚΑ

ΧΙΛΙΑ ΟΚΤΑΚΟΣΙΑ ΕΙΚΟΣΙ ΔΥΟ (1822)

Οι σημαντικές τομές εκδημοκρατισμού που εφαρμόζουν οι επαναστάτες δίνουν στον αγώνα τους την εικόνα μιας σύγχρονης πολιτικής προσπάθειας και οι καθοριστικές νίκες τους επεκτείνουν εδαφικά τον ξεσηκωμό. Οι ήττες τους, από την άλλη πλευρά, δείχνουν τις πραγματικές και μεγάλες δυσκολίες εδραίωσης της Επανάστασης

σε όλες τις περιοχές που εμφανίστηκαν εστίες της. Τα βάρβαρα αντίποινα που επιβάλλουν οι Οθωμανοί κατά των Χριστιανών, προειδοποιούν για την τύχη των Ελλήνων κατοίκων όσων περιοχών επανέλθουν στον έλεγχο των οθωμανικών δυνάμεων.

Το δεύτερο έτος της Επανάστασης, μεταξύ άλλων, χαρακτηρίζεται από το «Προσωρινόν Πολίτευμα της Ελλάδος», το οποίο ψηφίζεται στην Επίδαυρο, το «Προσωρινόν Πολίτευμα της Νήσου Κρήτης», αλλά και από την κατάληψη σπουδαίων κάστρων, όπως της Κορίνθου και της Ακρόπολης της Αθήνας, από την κατάληψη της πόλης του Ναυπλίου, καθώς και από τη νίκη στο Κομπότι της Άρτας, όπου πολέμησαν Φιλέλληνες και ο Μάρκος Μπότσαρης. Στην Κρήτη σημαντικές νίκες επιτυγχάνονται στα Χανιά, στο Ρέθυμνο και στο Ηράκλειο, αλλά σημειώνονται και αποβάσεις του οθωμανικού στρατού, ο οποίος πραγματοποιεί αντεπιθέσεις κατά των Ελλήνων. Η συμμετοχή της Χίου στην Επανάσταση προκαλεί την οργή των Οθωμανών και οδηγεί στη μεγάλη σφαγή των χριστιανών κατοίκων του νησιού. Σε απάντηση, ο Ψαριανός πυρπολητής Κωνσταντίνος Κανάρης καίει με μπουρλότο τη ναυαρχίδα του οθωμανικού στόλου προκαλώντας του βαριές απώλειες. Το κατόρθωμά του προκαλεί συγκίνηση στους φιλελληνικούς κύκλους της Ευρώπης και ο Κανάρης εντάσσεται στο πάνθεον των Ελλήνων ηρώων.

Τον Ιούλιο, στα Δερβενάκια, ελληνικές δυνάμεις, υπό την καθοδήγηση του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, καταστρέφουν την οθωμανική στρατιά που οδεύει για την ανακατάληψη της Τρίπολης. Στο τέλος του έτους, επιβεβαιώνεται ότι η Ιερά Συμμαχία (Αυστρία, Πρωσία, Ρωσία και στη συνέχεια, με ειδική συμφωνία, Μεγάλη Βρετανία και Γαλλία) κρατάει απολύτως αρνητική στάση απέναντι στην Επανάσταση, όταν τον Δεκέμβριο, στο συνέδριο της Βερόνας, καταδικάζει τον Αγώνα των Ελλήνων.

Ο Μαχμούτ Δράμαλη πασάς (1780-1822) ήταν Οθωμανός αρχιστράτηγος, ο οποίος, με εντολή της Πύλης, στάλθηκε στην Πελοπόννησο για να καταστείλει την Επανάσταση. Η ήττα του στα Δερβενάκια, στις 26-28 Ιουλίου 1822, οφείλεται στη στρατιωτική ιδιοφυΐα του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, ο οποίος αναχαίτισε την οθωμανική επέλαση και έσωσε την Επανάσταση στην Πελοπόννησο.

Τμήμα από τη σκηνή του Δράμαλη, λάφυρο της νίκης των Ελλήνων στα Δερβενάκια ◊ Μετάξι, 64x37 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη 8279, δωρεά Ανδριανής Κολοκοτρώνη

Γιαταγάνι του Μαχμούτ Δράμαλη ◊ Θαλάσσιος ίππος, σίδηρο, ασήμι, νιέλλο, επιχρύσωση, ξύλο, δέρμα, κράμα χαλκού, μήκος 73 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη 9791, δωρεά Δημητρίου Ορφανίδη

Παναγιώτης Ζωγράφος (1790-μετά το 1840 ή 1843) ◊ Η καταστροφή του Δράμαλη στα Δερβενάκια (Ιούλιος 1822) ◊ 1926 ◊ Χρωμολιθογραφία (αναπαραγωγή έργου του Παναγιώτη Ζωγράφου), 35×54 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη 29599

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ
IN-BETWEEN PAGES ARE OMITTED

Alexis Joseph Pérignon (1806-1882) ◊ Η Έξοδος του Μεσολογγίου ◊ Λάδι σε μουσαμά, 178×252 εκ.
◊ Συλλογή Ευαγγέλου και Κατίγκως Αγγελάκου

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ
IN-BETWEEN PAGES ARE OMITTED

Αθανάσιος Διάκος (Άνω Μουσούνισσα ή Αρτοτίνα Φωκίδας, 1788-Λαμία, 1821): Γιος του κλέφτη Νικόλαου Γραμματικού. Σε ηλικία δώδεκα ετών στάλθηκε από τη μητέρα του στο μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου στην Αρτοτίνα Φωκίδας για να εκπαιδευθεί. Ακολούθησε τον ιερατικό βίο και έγινε αρχικά μοναχός, ενώ λίγο αργότερα χειροτονήθηκε διάκος. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία και συγκρότησε δική του ένοπλη ομάδα. Διατηρούσε στενή σχέση με τον Οδυσσέα Ανδρούτσο, του οποίου υπήρξε πρωτοπαλίκαρα, αλλά συγκρούστηκε μαζί του, εξαιτίας του βίαιου χαρακτήρα του τελευταίου, αποχώρησε και έγινε αρματολός στην περιοχή της Λειβαδιάς. Πρωτοστάτησε στη μάχη της Αλαμάνας, στην οποία πληγώθηκε και αιχμαλωτίστηκε, για να βρει μαρτυρικό θάνατο στις 24 Απριλίου 1821, στη Λαμία.

Κωστής Δεσύλλας ◊ Ο Αθανάσιος Διάκος ◊ Περ. 1870 ◊ Λάδι σε μουσαμά, 154×117 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη 32926, αποκτήθηκε με τη συνδρομή του Ιδρύματος Ιωάννου Φ. Κωστοπούλου

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ
IN-BETWEEN PAGES ARE OMITTED

1832 ————— 1880

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ

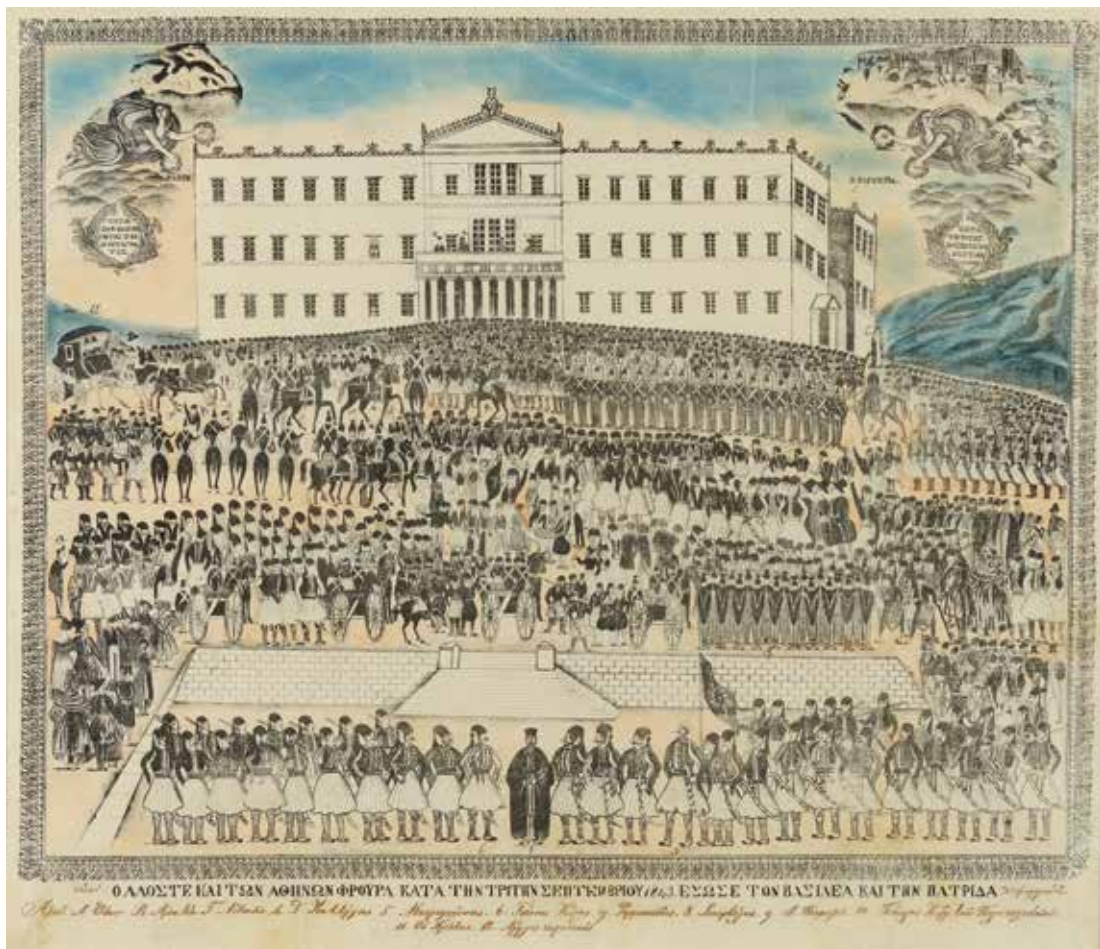
Η ΑΦΙΞΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ ΟΘΩΝΑ

Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια, οι τρεις Δυνάμεις (Μ. Βρετανία, Γαλλία, Ρωσία) προσφέρουν τον ελληνικό Θρόνο στον πρίγκιπα Λεοπόλδο της Σαξονίας, ο οποίος τελικά αρνείται. Στη συνέχεια, στρέφονται στον πρίγκιπα Όθωνα, δευτερότοκο γιο του βασιλιά της Βαυαρίας Λου-

δοβίκου Α'. Η παράδοση του ελληνικού Στέμματος σε πρίγκιπα προερχόμενο από ένα γερμανικό κράτος μικρής διεθνούς εμβέλειας δεν απειλούσε την άσκηση κηδεμονίας των Δυνάμεων στην Ελλάδα. Κατά τα χρόνια 1833-1835 η βασιλική εξουσία ασκείται από Βαυαρούς αξιωματούχους («περίοδος Αντιβασιλείας»), λόγω του νεαρού της ηλικίας του νεοεκλεγμένου βασιλιά.

Η κηδεμονία των Μ. Δυνάμεων και η Αντιβασιλεία, στοιχεία που συνδέονται με την εξωτερική, αλλά και την εσωτερική πολιτική της χώρας, κινούνται συχνά εκτός κάθε κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας της Ελλάδας. Σταδιακά, μειώνεται ο ενθουσιασμός που κυρίευσε τους Έλληνες με την άφιξη του βασιλιά και διαμορφώνεται ένα σύνθετο έως μη λειτουργικό πλαίσιο, το οποίο αφορά τη σχέση του με τα συμφέροντα των τοπικών ελίτ, αλλά και με τους υπηκόους του. Η ανησυχία ότι η συνέχιση του αντιπροσωπευτικού συστήματος, το οποίο ίσχυσε στα χρόνια του Αγώνα, θα ακύρωνε τον βασιλικό έλεγχο στην πολιτική λειτουργία, οδηγεί στην επιβολή ενός απολυταρχικού πολιτεύματος με διαιρετικά και όχι συνθετικά αποτελέσματα.

Η περίοδος της Αντιβασιλείας χαρακτηρίζεται αρνητικά ως «βαυαροκρατία», με κύριο χαρακτηριστικό τον βαυαρικό έλεγχο του στρατού, ο οποίος εκλαμβάνεται ως στήριξη του βασιλιά και όχι ως συνέχεια των ένοπλων σωμάτων της Επανάστασης και πεδίο αποκατάστασης των αγωνιστών. Η δημιουργία, τέλος, του στρατιωτικού σώματος «Ελληνική Φάλαγγα», με σκοπό την ένταξη σε αυτό μέρους των αγωνιστών, δεν επρόκειτο να προσδώσει λαϊκό κύρος στον τακτικό στρατό.

Η λαϊκή λιθογραφία στην Ελλάδα του 19ου αιώνα στόχευε να παρουσιάσει στο ευρύ κοινό, με εύληπτο τρόπο, ένα σημαντικό ιστορικό θέμα φιλοτεχνημένο από λαϊκούς και σπανιότερα από επαγγελματίες ζωγράφους ή χαράκτες, σε πολλαπλά αντίτυπα. Στην Ελλάδα, η ανάπτυξη της λαϊκής εικονογραφίας ξεκίνησε όταν ο στρατηγός Μακρυγιάννης θέλησε να τυπωθούν σε λιθογραφίες τα έργα που είχε ζωγραφίσει ο Παναγιώτης Ζωγράφος καθ' υπόδειξή του. Η ευρεία διάδοση της λαϊκής εικονογραφίας στη χώρα μας πραγματοποιείται την περίοδο 1890-1935. Την τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα τέσσερις κυρίως καλλιτέχνες παράγουν λαϊκές λιθογραφίες: ο Καρυστινός, ο Κόλμαν, ο Χάουππ και ο Χρηστίδης.

Πέτρος Μωραΐτης (1832-1888;) ◊ *Γυναίκα με φορεσιά της Αττικής* ◊ Περ. 1880 ◊ Cabinet, αλμπουμίνη, 15,6×10,2 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη ΦΑ.1.540, δωρεά Ελένης Πολυχρονιάδη

Φίλιππος Μαργαρίτης (1810-1892) ◊ *Γυναίκα με μικρασιατική ενδυμασία* ◊ Περ. 1855 ◊ Carte de visite, αλμπουμίνη επιχρωματισμένη, 8,5×5,6 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη ΦΑ.1.580

Μαριονέτες σε ξύλινη σκηνή που απεικονίζουν τους χαρακτήρες της «Commedia dell'arte», όπως είχαν διαμορφωθεί στη Γαλλία ◊ Γαλλία, τέλη 18ου-αρχές 19ου αι. ◊ Χαρτί, ξύλο και ύφασμα, ύψος 35 εκ. (σκηνή), ύψος 13-14 εκ. (μαριονέτες) ◊ Μουσείο Μπενάκη ΤΠΠ 679, δωρεά Μαρίας Αργυριάδη

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ
IN-BETWEEN PAGES ARE OMITTED

Αλέκος Λεβίδης (γενν. 1944) ◊ Αντώνης Μπενάκης ◊ Λάδι σε μουσαμά, 200x100 εκ. ◊ Μουσείο Μπενάκη ΓΕ 39132